

Republika Srbija

AIR ACCIDENT INVESTIGATION COMMISSION
КОМИСИЈА ЗА ИСПИТИВАЊЕ УЗРОКА
УДЕСА У ЦИВИЛНОМ ВАЗДУХОПЛОВСТВУ

ИЗВЕШТАЈ О УДЕСУ

Ваздухоплов:	Параглајдер Advance-Sigma, класа DHV-2
Фабрички број:	32130
Корисник:	Приватни
Власник:	Приватни
Место удеса:	Атар села Бучје, Општина Књажевац
Датум удеса:	15.10.2007. године
Време удеса:	16,59 (LT)

Београд, децембар 2007. године

I ЧИЊЕНИЧНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1.1 Историјат лета

У току другог лета тог дана, са местом полетања Тупижница, након 12 минута лета, на висини испод 100 m, параглајдериста је почео да изводи оштре маневре (wing over), при чему је дошло до подвијања леве стране параглајдера и параглајдер је ушао у оштру леву спиралу. На врло малој висини, параглајдериста је успео да параглајдер извади из оштре спирале али је у оштром левом заокрету ударио у земљу.

1.2 Повреде

Приликом удара, параглајдериста је задобио тешке телесне повреде и на путу за болницу у Нишу је преминуо.

1.3 Оштећења параглајдера

У удесу параглајдер није оштећен.

1.4 Штета начињена трећем лицу

У удесу није начињена штета трећем лицу.

1.5 Личне информације

Пилот параглајдера, мушког пола, рођен је 26.12.1977. године у Бору, ЈМБГ 2612977753328, са местом пребивалишта у Београду, Општина Земун. По занимању је авиомеханичар. Не поседује дозволу пилота параглајдера.

1.6 Подаци о параглајдеру

Параглајдер је типа Advance-Sigma, класа DHV-2, фабрички број 32130, произведен 2004. године. Налази су у приватном власништву пилота.

1.7 Метеоролошке информације

Метеоролошки услови су били повољни за летење, без турбуленције и термике, при ветру брзине испод 3 m/s, из правца југ-југозапад, и видљивости преко 10 km. Метеоролошки услови нису имали утицаја на удес.

1.8 Стање на месту удеса

Слетање је извршено на ливаду са ниском травом, у атару села Бучје, у месту званом Ковачје, на око 500 м од села, са десне стране асфалтног пута Књажевац-Бољевац у правцу планине Тупижница. Координате места удеса су: N43°41'14", E022°07'28".

Прегледом места удеса утврђено је да је приликом приземљења, параглајдериста закачио дрво које се налази на међи са суседном ливадом и одломио неколико мањих грана, при чему се један део крила параглејдера задржао на крошњи дрвета. Испод стабла, на месту приземљења, у пречнику од око 3 m, постоје трагови угажене траве и неколико одломљених грана. Фотографије снимљене на месту удеса дате су у Прилогу 1.

Увиђај, разговор са сведоцима и фотографисање места удеса извршили су полицијски службеници ПС Књажевац, истог дана, око 20,30 часова, о чему је сачињена следећа документација, која је накнадно достављена Комисији за испитивање узрока удеса:

- Извештај о криминалистичко-техничком прегледу лица места, са фотодокументацијом;
- Извештај са службеним белешкама о прегледу лица места.

Сутрадан, по пријави удеса, Комисија за испитивање узрока удеса је изашла на место удеса.

Констатовано је да је простор на којем се догодио удес погодан за слетање параглајдера и да је у видном пољу и простор са кога је извршено полетање. На поменутом простору нема жичаних и других препрека које би отежавале финални прилаз за слетање.

Извршен је преглед опреме и параглајдера и констатовано је да је пилот параглајдера био опремљен квалитетном заштитном кацигом, одећом и обућом, дигиталним вариометром, уређајем за прецизно позиционирање и резервним падобраном. На куполи параглајдера, носећим конопцима и систему веза параглајдера није било оштећења.

1.11 Регистратори лета

Параглајдериста је био опремљен вариометром типа BRAUINGER IQ-COMFORT и GPS-ом. На GPS је регистрован претходно извршен лет тог дана, али не и критични лет у коме је дошло до удеса.

Комисији је био на располагању и дигитални снимак лета са GPS уређаја другог пилота палаграјдера, који је полетео, са истог места, непосредно иза погинулог параглајдеристе. Анализа овог лета указује да се лет одвијао у мирној атмосфери. Графички прикази тог лета дати су у Прилогу 2 Извештаја.

На дигиталном вариометру погинулог параглајдеристе забележени су летови које је он извршио у периоду од 14. 07. 2007. године до дана удеса и то:

- 14. 07. 2007. - 4 лета са трајањем од 28, 37, 15 и 93 минута, укупно 1,53 часова,
- 15. 07. 2007. - 1 лет у трајању од 11 минута,
- 29. 08.2007. - 2 лета са трајањем од 58 и 49 минута, укупно 1,47 часова,
- 23. 09.2007 . - 1 лет у трајању од 11 минута, који је био и његов први лет са типом параглајдера са којим се догодио удес,
- 15. 10.2007. - Први лет тога дана, у трајању од 21 минут.

1.12 Трагање и спасавање

Одмах након пада, у близини места удеса је слетео пилот другог палаглајдера, који је, са истог места, полетео одмах иза погинулог палагладеристе. Са обзиром да је био на малој висини и у фази слетања, пилот није видео удар параглајдеристе о земљу. Доласком на место удеса, затекао га је у свесном стању, у лежећем положају на десном боку. Жалио се на болове у леђима, а рукама се држао у пределу груди. Пилот је скинуо опрему са повређеног параглајдеристе и поставио га у лежећи положај на леђима, након чега је позвана Хитна помоћ Здравственог центра Књажевац, која је дошла на место удеса 20 минута по пријему обавештења.

Повређени параглајдериста је превезен у Здравствени центра Књажевац. Прегледан је од стране хирурга, констатоване су тешке телесне повреде опасне по живот и после указане прве помоћи, упућен је санитетским возилом у Клиничко болнички центар у Нишу. На путу за болницу, параглајдериста је преминуо.

II АНАЛИЗА УДЕСА

2.1. Квалификације пилота

Лице које је управљало параглајдером није имало дозволу пилота параглајдера нити је имало књижицу евиденције извршеног налета, али је, према изјавама других параглајдериста, интензивно летело од 2000. године. Са наведеним типом параглајдера, пре удеса, извршио је само два лета, у укупном трајању од 32 минута.

2.2 Анализа тока лета

Дана 15.10.2007. године, група коју су чинила двојица параглајдериста и возач џипа за транспорт, дошла је око 12,30 часова на планину Тупижницу, на зараван у близини репетитора, са намером да лете параглајдером. Направили су један лет у трајању од 21 минут, а затим, око 16,48 часова, започели су други лет тога дана.

Прво је полетео параглајдериста који је имао удес, а одмах за њим - и пилот другог параглајдера. Летење се одвијало у повољним метеоролошким условима, у мирној атмосфери, без турбуленције и термике и без оштрих маневара. Према изјави пилота другог параглајдера, погинули параглајдериста је летео на већој висини и приликом приближавања месту на које су намеравали да слете, направио је круг изнад њега, са намером да смањи висину.

Пилот није све време пратио лет параглајдеристе, али је у једном тренутку, када је био у фази припреме за слетање, на висини испод 100 m приметио да је лева страна крила погинулог параглајдеристе савијена и уплетена у ужад, као и да параглајдериста улази у оштру леву спиралу и нагло губи висину, а затим, да при малој висини, ипак, успева да извади параглајдер из спирале. Како је и сам био на малој висини и у фази слетања, пилот није видео удар параглајдеристе о земљу. Критични лет трајао је 11 минута.

Анализом расположивих података, Комисија је закључила да је параглајдериста, на малој висини, започео извођење акробатских маневара, и то са типом параглајдера, чије му карактеристике и понашање у извођењу поменутих маневара нису биле познате, с обзиром да је на том типу параглајдера, пре критичног лета, имао укупан налет од 32 минута. Ове околности довеле су до тога да параглајдериста изгуби контролу над управљањем параглајдером и удари о земљу.

III ЗАКЉУЧЦИ

- Параглајдериста није имао дозволу пилота параглајдера.
- Метеоролошки услови нису имали утицаја на удес.
- У тренутку удеса параглајдер је био исправан.
- На висини испод 100 m, параглајдериста је почео да изводи оштре маневре и увео је параглајдер у оштру леву спиралу.
- На малој висини параглајдериста је успео да извади параглајдер из спирале, али је у оштром заокрету, ударио прво у дрво а затим о земљу.

IV УЗРОК УДЕСА

4.1 Непосредни узрок удеса

Извођење оштрих маневара на малој висини.

4.2. Посредни узроци удеса

Недовољно искуство летења параглајдером типа Advance-Sigma и непознавање понашања овог типа параглајдера приликом извођења акробатских маневара од стране параглајдеристе.

V ПРЕДЛОГ МЕРА

Да би се спречили удеси због оваквих или сличних узрока, Комисија предлаже да се са узроком овог удеса упознају сви пилоти параглајдера и центри за обуку пилота параглајдера у Републици Србији.

VI ИЗДВОЈЕНА МИШЉЕЊА

Није било издвојених мишљења од стране чланова Комисије.

ПРЕДСЕДНИК:

мр Зоран Б. Петровић, дипл.инж.

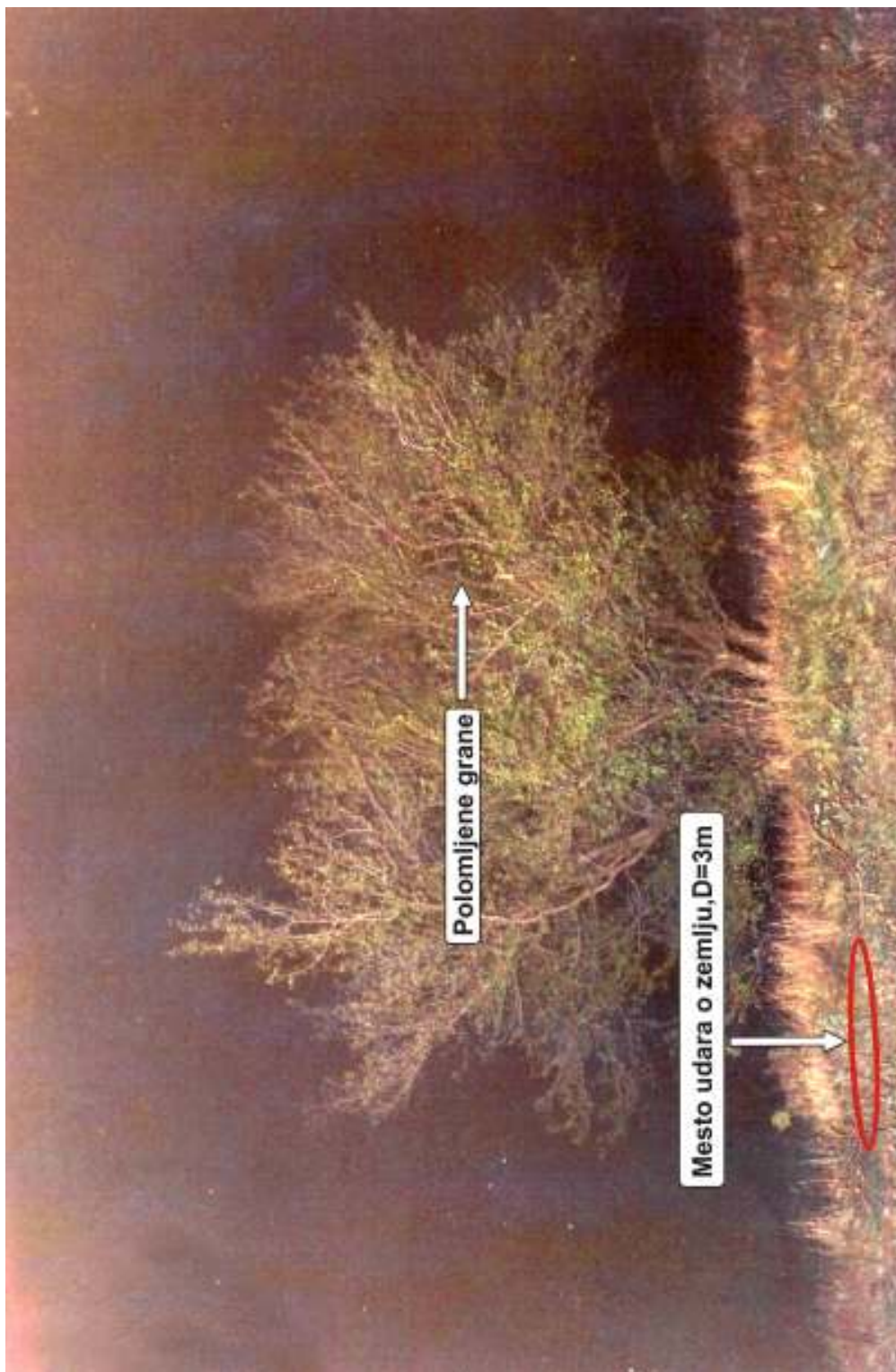
ЧЛАНОВИ:

Младен Витомир

Зоран Зечевић, пилот

Прилози:

1. Фотографије са места удеса
2. Графички прикази лета пилота параглајдера који је летео заједно са погинулим параглајдеристом,
3. „Извештај о криминалистичко-техничком прегледу лица места
4. Извештај са службеним белешкама о прегледу лица места.
5. Изјаве очевидца

Место удеса